

engedi a galatákat a törvény alá menekülni, még ha az a törvény az Isten első kinyilatkoztatása is. Aki törvényt tart, ha „Isten segítségével“ is, az voltaképpen magában bízik, és Istent akarja adósává tenni. Isten nem az erényes ember adósa, hanem a halottak feltámasztója. Amit Krisztustól kapott új életünkben teszünk, azzal nem jogcímet szerzünk valami másra: Isten igazságosságára, hanem Tőle kapott új életünket éljük. Ez az élet az üdvösség, már itt a földön, s teljessége a feltámasztásban valósul meg. A „régiképpel“ a keresztségben kell meghalnia, nem a fizikai halálfélelemben. Pál most megtalálja önmagát: Isten „halottakkal“ végzi művét. „Megmentett, megment és meg is fog menteni“: teológiai mélységek tárulnak fel a háromszor megismételt ige három idejében. Halálveszély, Krisztus megváltó feltámasztása és a végső feltámasztás asszociációi csendülnek fel benne. A pillanatnyi kétely misztériummá nemesül. Nem Pál halála vagy további élete építi az Egyházat, hanem Isten, akinek Krisztusában Pál él. A világ megtérítésének csodáját erőtlenné apostollal végzi el az Isten, erőtlenné, „halott“ eszközzel. Nem haltam meg, mondja Pál, nem azért, mert Istennek még szüksége van rám, hanem azért, mert Isten a védtelennel, az önmagának meghaló apostollal hívja magához az emberiséget. Ennek az ellenkezője volt gyakran az Egyház buzgó szolgáinak a tévedése. Azt hitték, az ő okosságukra, bátorságukra, elvhűségükre van szüksége az Istennek, hogy megtartsa az Egyházat. Igaz, a pásztornak, a keresztyénynek védenie kell nyáját és embertársát. Igaz, hogy építenünk kell; igaz, hogy a rosszat rossznak, a jót jónak kell mondanunk. Igaz, hogy meg kell vallanunk az Emberfiát, és hogy szemtől szembe meg kell intenünk azokat, akik nem járnak „az evangéliumi igazság egyenes útján“. De az ellenállás nem rombolás. Keresztyény okosságunk nem a világ bölcsessége. „Ne álljatok ellen a rossznak . . . Győztek le a rosszat jóval.“ „Pofont kaptál jobbról“ . . . Szent Pál ebben a levélben balról is ütésre tartja az arcát. A korintusiak azonban Isten kegyelmével már nem ütésre emelt, hanem ölelésre tárt karral fogadják.

Ebben az elmélkedésben megkíséreltük kielemezni a sorok közül kiolvasható tényeket. Ha tudjuk, hogy mi rejtőzik az utalások mögött, akkor a magunk szürke életének igazi értékét és igazi dimenzióját is jobban megértjük, és nagyobb hálával tudjuk elfogadni Isten kezéből.

Szabó Ferenc

„ÉRETTÜNK SZEGÉNNYÉ LETT . . .“

Missziós útjain Szent Pál adományokat gyűjtött a jeruzsálemi egyház szegényei számára. Korintusban is gyűjtést indított, és Tituszt bízta meg a befejezésével. A korintusiakhoz írt második levélben Ma-

cedónia egyházainak példáját hozza föl az Apostol, hogy a korintusi híveket a jótékonyág művére buzdítsa. A jótékonyág legszebb példaképe pedig maga Krisztus, aki önként vállalta a földi szegénységet, hogy minket lelki javakkal gazdagítson. Hallgassuk az Apostol szavait: „. . . Ismeritek Urunk Jézus Krisztus jótékonyágát. Noha gazdag volt, értetek szegénnyé lett, hogy szegénysége által meggazdagodjatok. Erre nézve tanácsot adok nektek, mert javatokra válik. Tavaly óta nemcsak hogy megkezdítétek a gyűjtést, hanem őszinte szándékotokat is megmutattátok. Most tehát gyakorlatban is hajtsátok végre, hogy a készséges akarat tehetségtekhez mértén tetté váljon“ (2Kor 8,9-11).

Jézus minden tette tanítás. Amikor az Isten Fia a földre jött, szegény családban született, szegény emberként élt és szegényen halt meg. Példájával akarta hitelesíteni azt, amit a szegénységről tanított. Jézus különösképpen kedveli a szegényeket, a kicsinyeket. Ezeket boldognak hirdeti, és valamiképpen azonosítja magát velük: „Éheztem, és ti ennem adtatok . . . ruhátlan voltam, felruháztatok . . . Amit egynek a legkisebbek közül tettetek, nekem tettétek.“ Nyilvános működésének kezdetén, Keresztelő János követének válaszolva ezt jelentette ki Jézus: „A vakok látnak, a süketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek hirdetik az örömhírt.“ Ez az utolsó kifejezés a próféta jövődöleéseire utal. Az ószövetségben „Jahve szegényei“ azok, akik teljesen Istenre hagyatkoznak, akik reménykedve várják a Messiást, az Istentől küldendő szabadítót, akik szegénységükben, gyengeségükben egyedül Isten erejére számítanak. Az ószövetségben tehát a „szegénység“ fogalma elsősorban nem az emberek anyagi helyzetére utal, hanem azok magatartására, lelki beállítottságára. Hasonlóképpen az evangéliumban is a szegénység akkor dicséretes, ha alázatossággal párosul, és ha az ember bensőleg független az anyagi dolgokkal szemben. Máriára, az alázatos szolgálóra azért tekint le Isten, mert ezt a lelkületet találja nála! Ő a legtökéletesebben megtestesíti az ószövetségi eszményt, és a nemzedékek boldognak hirdetik, mert a hegyibeszéd szellemét valóra váltotta. „. . . Uralkodókat taszít le trónjukról, de fölemeli az alázatosokat. Éhezőket tölt be minden jóval, de üres kézzel bocsátja el a gazdagokat“ — hirdeti a Magnificat.

Az *anyagi* szegénység, a nincstelenség, a megalázó emberi állapot nem szükségképpen váltja ki az emberben az evangéliumi magatartást, bár segíthet rá, és kifejezése is lehet. Mindenki találkozott olyan szegényekkel, akik lázadtak sorsuk ellen, akik gyűlölték a gazdagokat, és minden gondjuk a pénzszerzés és az anyagi jólét megteremtése volt. Nem ezeket a szegényeket mondja boldognak az evangélium. Viszont az is igaz (s erre irodalmi példát is találhatunk Tolsztojnál, Gorkijnál vagy Victor Hugo Nyomorultjaiban), hogy a szegények gyakran vendégszeretők, segítőkészek, nagylelkűek, megosztják betéví falatjukat

is. Sokszor az ilyeneknél csupán az hiányzik, hogy öntudatosan vallási jelentést adjanak tetteiknek, az, hogy Jézus Krisztust kifejezetten megismerjék, és vele együtt vállalják szegénységüket. — Nem szükséges itt hangoztatnunk, hogy a keresztény szemlélet nem akarja az igazságtalan társadalmi rendet fenntartani, a helytelenül felfogott „gondviselés” csillapítószereivel elaltatni az igazságosság jogos követeléseit. Amint kötelességünk, hogy küzdjünk a betegség ellen, ugyanúgy küzdenünk kell a nyomor és az éhség ellen is. A keresztény beletörődés, az Istenre hagyatkozás feltételezi, hogy teljes erőnkel küzdünk a rossz ellen. A tényleges szegénység azonban lehet Isten kinyilatkoztatója, — tanúságtétel arról, hogy nemcsak ez a föld létezik. A mai gyakorlati materializmus korában ez a tanúságtétel minden keresztény számára kötelező, és egészen különösképpen hivatása azoknak, akik a szerzetesi életre kötelezik el magukat.

Az evangélium nevében tehát nem lehet kanonizálni az anyagi szegénységet, hiszen ebben az esetben fenn kellene tartani a szegény állapotot, és nem lenne szabad a jólétre törekedni. De ugyanakkor azt sem lehet mondani, hogy az evangélium egyedül a *lelki* szegénységet, vagyis csak az anyagi javaktól való benső függetlenséget és a szegény lelkületet hirdeti. Miért választotta akkor Jézus a tényleges szegénységet, miért kedvelte a szegényeket? S hogyan magyaráznánk akkor Szent Lukács „boldogságait”? Lukács a négy „boldogsággal” szembeállít négy „jaj“-t: „Boldogok vagytok ti, szegények, mert tietek az Isten országa. Boldogok vagytok, hogy most éheztek, mert jutalmul bőségben lesz részetek . . . De jaj nektek gazdagok, mert már megkaptátok vigasztokat. Jaj nektek, akik most jól vagytok lakva, mert éhezni fogtok” (Lk 6,20k). Nehéz lenne e sorokat csupán a lelki szegénységre vonatkoztatni. A tényleges szegénység tehát valami módon az Isten országának titkára nyit rá.

Isten a szegénységben nyilatkoztatja ki magát; az Isten Fia megtestesülésekor a szegénységet vállalja, és a szegénységen keresztül vezet az út Istenhez. A szegényekben találjuk meg Jézust, mert Ő teljesen azonosította magát velük. Amikor Isten Jézus Krisztusban felvette az emberi természetet és így egy lett az emberek közül, valamilyen kiüresítette magát. Felvette a szolga alakját. Azért, hogy szolgáljon, és hogy életét adja testvéreiért. Így árasztotta ki Isten ajándékait. A Szentlelket, a szeretet adományát is csak azok kapják meg, akik lélekben szegények, vagyis akik helyet készítenek szívükben az ajándéknak. Akik elismerik, hogy szükségük van megváltásra. Másrészt viszont azok, akiknek Isten maga elég, önként lemondanak a földi javakról, és szegénnyé lesznek a szegény Krisztussal. „Isten egyedül elég” — mondja Avilai Szent Teréz. És Szent Ignác a Suscipe végén: „csak szeretetedet add nekem és kegyelmedet, elég gazdag leszek: ez

elég nekem“. — Az az út, amely Istenhez vezet, Krisztus emberségén keresztül vezet; és Jézus szeretete elválaszthatatlan az emberek szeretetétől és szolgálatától, a szegények és szenvedők *tevékeny* szeretetétől. Ha igaz az, amit Keresztes Szent János mond, hogy „életünk estéjén Isten a szeretet mértéke szerint ítél meg bennünket“, még biztosabb az, hogy az ítéleten e szavak vezetik Bíránkat: „Amit egynek a *legkisebbek* közül cselekedtetek, nekem cselekedtetek“. A kicsinyek, az éhezők, a ruhátlanok, a sírók és a szenvedők: Jézus alteregói. A legkisebb embertestvér: Jézus „szentsége“. — A mai lelkiség — minthogy az emberiség egyre inkább érzékeny lesz a szociális problémák iránt — szereti kiemelni a kereszténységnek ezt a vonását, mondjuk a „horizontális“ misztikát. Valóban: ha hűek akarunk maradni az evangéliumhoz, az apostolok tanításához, akkor nem feledhetjük, hogy a második parancsolat hasonló a főparancshoz. Nem arról van szó, hogy a „vertikális“ misztikát elfelejtsük, hogy a kereszténységet valamiféle emberbaráti ideológiává fokozzuk le. Csupán az isteni „filantrópia“ példáján okulva a *teljes* kereszténységre törekszünk. Szent János írja első levelében: „Ezt az üzenetet halljuk kezdettől fogva: Szeressük egymást. A szeretetet arról ismertük fel, hogy életét adta értünk. Nekünk is kötelességünk életünket adni testvéreinkért. Hogyan marad meg az Isten szeretete abban, aki — bár bőven van neki a világ javaiból — mégis, amikor látja testvérét, hogy szükséget szenved, elzárja előle a szívét? Gyermekeim, ne szeressünk se szóval, se nyelvel, hanem tettel és igazsággal!“ (1Jn 3,11-15)

Nemeshegyi Péter

„Ő A MI BÉKÉNK!“

Ő (Krisztus) a mi békénk!

Ő forrasztotta eggyé az emberiség két ágát (a zsidó népet és a többi nemzeteket),
saját teste révén ledöntvén a köztük levő válaszfalat, az ellenségeskedés falát.

A mózesi törvényt, annak parancsait és rendelkezéseit eltörölte,
hogy így az emberiség két ágából egy új embert teremtsen.

Békét ő így szerzett.

Kereszthalála által megszüntette az ellenségeskedést,
és keresztjével egy testében összefűzte az Istennel az emberiség mindkét ágát.

Eljött aztán békét hirdetni nektek, az Istentől távolállókknak
(a pogányoknak),

és békét a közelállókknak (a zsidóknak),

hogy így általa mindkettőnk egy Lélekben az Atya elé járulhasson.

Ef 2,14-18